

Izbaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K
3/4 „ . . . 10 „
1/2 „ . . . 5 „

Za Nemčijo K 10 00. — Za Ameriko in inozemstvo K 20. — Posamjčne številke stanejo 10 vin. „SOCA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kažipot po Goriskem in Gradiščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštinih vozov“. Na naročilu brez dopolnane naročnine se ne oziramo.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v tiskarni. Naročnino in oglasi je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabrčček (odgov. J. Fabčić) tiska in zal.

Iz maščevanja.

Arrestacija Adolfa Ribnikarja, ljubljanskega tržnega nadzornika, je vzbudila tudi pri nas splošno senzacijo. Ni naša simpatija Adolf Ribnikar in morda ima »Zarja« prav, ko vidi ubožno spričevalo slovenske inteligence v dejstvu, da si je človek Ribnikarjevega obzorja pridobil v njej politično veljavo. Toda to je postranska reč — tu gre za rekord, katerega so dosegli slovenski klerikalci v podilih denunciacijah.

Neradi že smo govorili v javnosti o žalostnih septemberskih dogodkih leta 1908. Slovenci smo mehke duše, boleli so nas ti dogodki; surova sila je tirjala dve žrtvi. Vrgli so ti dogodki čudno luč na Slovence, ko so se oglašili slovenski klerikalci ter zatulili nad belo Ljubljano našo z našimi najhujšimi sovražniki skueno.

Pomikali so se od nas ti dogodki, letos minejo štiri leta, odkar so se zgodili, le spomin na nje nam je pretresel srca v kakih trenutkih — sedaj pa so zopet osveženi. Slovenski klerikalci so poskrbeli za to, da se osvežijo septemberski dogodki. Adolf Ribnikar, mlad mož, ki stoji v ospredju političnega vrvenja v Ljubljani, je bil aretirán radi septemberskih dogodkov 1908. Kdo ve, česa vse ga obdolžijo in obtožijo; da je ščuval proti Nemcem, da je pomagal snemati table, morda tudi da je irredentovec, ki hoče odstraniti iz Slovenije avstrijskega orla, ki ima nevarne zveze s Srbijo in kdo ve kaj še? Priče je lahko dobiti. Klerikalci so sposobni za vse.

Sobotni »Slovenec« je razodel, da so se klerikalci maščevali. Pred celjsko poroto prične 23. t. m. razprava radi sleparije pri predzadnjih volitvah v kranjsko trgovsko in obrtno zbornico. Obtoženi so hudo dočista zlorabe uradne oblasti oz. goljufije po §§ 101 in 197 k. z.: Ivan Kregar, znani bivši klerikalni državnozbornski kandidat v Ljubljani, obrtnik, ki naj bi podvrnil obrtni stan klerikalni stranki, njegova žena Elizabeta, Frančiška Štefeta in Ivan Eržen, ki je bil takrat usluž-

ben v pisarni kranjske trgovsko-obrtno zbornice. Trudili so se klerikalni prvaki spravit s sveta to afero, toda v preiskavi so bili podani taki dokazi sleparije, da ustavljenje sodnega postopanja ni bilo mogoče na nikak način. Stvar je morala biti odkazana za razpravo. Razprava bo v Celju. Kaj se tam zgodi, kdo to ve? Morda prinese porota klerikalcem to, kar želijo; če pa ne, je pa Ribnikar tu, s katerim si bodo tolažili svoje ranjeno srce. Klerikalci pričakujejo, da bo Kregar s sobtoženci oproščen, Ribnikar pa obsojen v ječo. Kako bi triumfirali, če bi se to zgodilo! — Maščevali so se: češ, naprednjaki so vpili radi Kregarja, ki pride pred poroto — sedaj pa se je zgodilo, da je jeden oah, ki so vpili, sam v jamo padel in se je nad njim izpolnil rek: V čemur kdo greši, s tem bo kaznovan. Tako modruje »Slovenec«. Ali razlika je diametralna. Pri sodnem postopanju proti Kregarju gre za sleparije, s katerimi so hoteli klerikalci popraviti svojo srečo pri volitvah, za sleparije gre, ki mečejo velike madeže na klerikalno stranko. Kaj pa je storil Ribnikar? Preiskava to dožene, za to je sodnja tu, pravi »Slovenec«. Že prav! Predpreiskava pa se je vršila na deželnem odboru kranjskem. »Slov. Narod« poroča, da je bilo v zadnjih tednih povabljenih na deželni odbor skoro sto oseb. Dobile so uradno povabilo in prišle. Deželni odbornik, klerikalec dr. Pegan jih je zaslilševal ter jim sugeriral reči, katere je hotel imeti izpovedane in zapisane v protokolu. Stranko je vprašal: Vi poznate tega in tega in veste, da je Vam govoril te in te besede. Le spomnite se. Stranka se je branila, rekoč, da ne ve nič, ali dr. Pegan je hitro pristavil: Ta in ta je tu izpovedal, da ste mu vi pravili to in ono. Stranka preplašena in zmedena: če je rekel, bo morda res, pa le ne vem. Če ni hotela stranka pri prvem zaslišanju podpisati zapisnika, ga je pa pri drugem ali tretjem, samo da je imela mir. Inkvizijske čase dobro pozna dr. Pegan. Iz takih prisiljenih izjav je nastala ovadba proti tržnemu nadzorniku Adolfu Ribnikarju, čegar de-

želnozbornski mandat so razveljavili klerikalci v zadnjem zasedanju kranjskega dež. zbora. Podpisal je ovadbo katoliški duhovnik dr. Evgen Lampé v svoji lastnosti »namestnika deželnega glavarja«. Seveda ni bil pooblaščen v to od strani deželnega odbora, vendar je s svojim činom vrgel na prvo avtonomno oblast v kranjski deželi sramoto ovaduštva najgrše vrste. Katoliški duhovnik je dal svoje ime pod tak izrodek maščevalnega strankarstva. Mar mu je božji nauk, da naj se spravi s sovražnikom, predno stopi pred oltar, on stopa in izmoči »Confiteor Deo omnipotenti... quia peccavi nimis cogitatione, verbo et opere«, pomrma še »Mea culpa«, zavžije Boga in gre vršit... rebeljsko delo svoje...

Predpreiskava na deželnem odboru daje pravec, po katerem naj bi se izvršilo na srčne želje klerikalcev sodno preganjanje Ribnikarja... Klerikalci so razodeli, kaj žentjo... Pravi pa se in zatruje, da ima justica zavezane oči le za to, da sodi pravično!

Na inkvizijske čase spominja postopanje klerikalcev. »Saj je storila to posvetna oblast, saj je sodnija tako razodila... tako povdarjajo radi. Ivana Hribarja so pregnali z ljubljanskega magistrata. Klerikalci so ga ovajali, da je preveč Slovana v njem, v Rusijo hodi, neodrešenec, ta ne sme več županovati v beli Ljubljani. In ubogale so višje oblasti. Izvršilo se je, kar so zahtevali klerikalci — in z najvišjega mesta ni bilo potrdila Iv. Hribarja za ljubljanskega župana. Ukazali so, posvetna oblast je izvršila. Sedaj ukazujejo, da mora Ribnikar v ječo, preiskovalni sodnik ga je že pograbil in vrgel v preiskovalni zapor — kaj bo sledilo? Če bo Ribnikar obsojen in pahnjen v težko ječo, porečejo... sodnija je tako razodila. Da bodo hodili okoli Hechenburgerja; predstavnika avstrijske justice, to je enkrat ena. Kaj bo — na to moramo počakati.

Nimamo besed, ki bi prav označile početje klerikalcev, navadne psovke jem-

ljejo resnost označevalcem — mislimo pa, da bodo sojeni tudi tisti, ki sedaj sodijo, da pride dan pravice za nje in da sedanje maščevalce zadene pravično maščevanje.

Reformni srednješolski zavodi in naši odnosi.

Josip Wester (Ljubljana).

I.

A. Gimnazije in realke.

Do l. 1908 smo imeli v naši državi polovici dva tipa srednjih šol: gimnazijo in realko. Nekatero gimnazije so imele v nižjih štirih razredih risanje kot obvezni učni predmet; to so bile takozvane realne gimnazije, ki pa jih smemo šteti z vsjo pravico med gimnazije, zakaj v višjih razredih se njih učni načrt popolnoma strinja z gimnazijskim.

Osnova gimnazijam je podana z odl. naučnega ministerstva z dne 15. sept. 1849, št. 6467 v takozvanem »organizačnem osnutku« (Organisationsentwurf). Ta osnutek je ostal skoz 60 let in dalje do danes kot splošno veljavni učni načrt. V tem je izražen namen gimnazije s sledečimi besedami: »Višja splošna izobrazba na podlagi bistvene uporabe starih klasičnih jezиков in njih slovstva; s tem obenem priprava za vseučiliške studije«. — Popolna gimnazija obstoji iz 8 razredov: 4 tvorijo nižjo, drugi 4 višjo gimnazijo.

Nišja gimnazija pripravlja za višjo; vendar dosega s tem, da vsak učni predmet relativno zaokroži in zaključi, enotno splošno izobrazbo, ki je za večje število življenskih poklicev zaželjena (»erwünschlich«) in zadostna (»ausreichend«).

Višja gimnazija pa nadaljuje ta pouk na bolj znanstven način in je kakorekoč pripravljavnica za univerzo.

Učni predmeti na gimnaziji so: a) splošno obvezni: verouk, latinščina, grščina, učni jezik (pri nas nemščina in slovenščina), zgodovina, zemljepis, matematika, naravoslovje, prirodopis in kemija,

Maksim Gorki.

FOMA GORDJEJEV.

Roman.

(Dalje.)

Njegov obraz je bil rumen, zatekel in gubast in zdelo se je, kakor bi njegove živalne, svetle črne oči ne spadale k njemu.

Ko se je bil Foma naveličal gledati ga, je začel počasi obračati oči po sobi naokrog. Na velike žeblje, ki so bili zabiti v steno, so bili obešeni svežnji časnikov, tako, da so se zdele stene pokrite z oteklinami. Strop je bil pollepljen z belim papirjem, ki je tvoril mehurje, bil že tuintam gazpokan in visel v umazanih cunjah proti tlom; po tleh so ležala oblachila, škornji, knjige in raztrgan papir. Vsa soba je napravljala takšen viis, kakor bi bila poparjena s krepom.

Človeče je vrgel pero proč, sklonil se čez mizo, zabobnal s prsti po njenem robu in zapel tiho, s slabotnim glaskom:

»Bobnar, le zabobnaj, ne boj se, glasnoje poljubijaj dekle; to vede najgloblje je smisel, to jedno modrosti je vse!«

Foma je težko vzdihnil in rekel: »Ah... majo zelterske vode bi pil... ali se to ne da?«

»Aha!« Je naglo vzkliknil človeček in, skočivši s stola, je prihitel k širokemu divan, obitemu s ponošenim plat-

nom, kjer je ležal Foma. »Zdravo, tovariš! Zeltersko? imam jo! S konjakom ali kar tako?«

»Raje s konjakom...« je rekel Foma, stiskaje ponujano mu suho in gorko roko in gledaje možičku pozornostno v obraz.

»Jegorovna!« je zavpil ta skozi vrata in vprašal, obrnivši se k Fomi: »Kaj me ne spoznaš, Foma Ignatjič?«

»Spominjam se... da... sva se nekje videla...«

»Štiri leta sva se videla tistikrat... a to je že davno... Ježov...«

»O Gospod!« je začudeno vzkliknil Foma in vstal na divanu. »To si torej... ti?«

»Veš, bratec, včasih tega sam ne verujem; toda rečno dejstvo, to je nekaj, od česar se odbija dvom, kakor žoga iz kavčuka od železa...«

Smešno se je raztegnil Ježovu obraz in njegove roke so začele kdovezakaj tipati po prsih.

»N-no-o!« je zategnil Foma. »A postaral si se! Ajaj-jaj! Koliko si sedaj star?«

»Trideset let...«

»In videti ti je, da jih imaš petdeset... Suh si in rumen... Gotovo ne živiš preveč sladko? In piješ tudi...«

Foma je bilo žal, ko je videl veselega, bistroumnega tovariša tako izžitega in bivačnega v tem brlogu, ki se je zdel zatekel od opaklin. Gledal ga je, mežikal žalostno z očmi in videl, da obraz Ježova vedno drgeta in da se njegove oči razdraženo bliščijo. Ježov je začel odmaševati steklenico z zeltersko; molčal je pri tem delu, stiskal steklenico med kolena in se trudil brezuspšno, da bi izdrl zamašek. Tudi njegova onemoglost je ganila Foma.

»M-da, življenje te je izsesalo... Pa ti si vendar

študiral... Vidi se pač, da tudi veda človeku malo pomaga, je zamisljeno govoril Gordjejev.

»Pij!« je rekel Ježov, ves bled od utrujenosti in mu podal kupico. Potem si je podrgnil čelo, sedel k Fomi na divan in rekel:

»Pusti vedo v miru! Veda je božanska pijača... a dosedaj še ni izvrela in ni še godna za rabo, ravno tako, kakor žganje, ki še ni očičeno drož. Veda še ni godna, da bi esrečevala, dragi moj... in ljudi, ki jo okušajo, le glava boli po nji... kakor zdajle naju oba... Zakaj piješ tako neprevidno?«

»Jaz?... A kaj hočem delati?« je vprašal Foma in se nasmehnil.

Radovedno, s pozornimi očmi je pogledal Ježov Foma in dejal:

»Če položimo to tvoje vprašanje k vsemu temu, kar si večeraj bebetal, čutim s svojo izmučeno dušo, da se tudi ti, prijatelj, ne raduješ od veselega življenja...«

»Eh!« je težko vzdihnil Foma in vstal z divana. »Kakšno je moje življenje? Nekaj popolnoma... neumnega je... Sam živim... ničesar ne razumem... in vendar se mi hoče nečesa... pljunil bi na vse in se nekam pogreznil! Bežal bi proč od vsega... Teško mi je!«

»To je zanimivo!« je rekel Ježov, ki se ji mel roke in se sukal na vse strani. »To je zanimivo, če je resnično in globoko, ker dokazuje, da je sveti duh nezadovoljnosti z življenjem promikel že v trgovske spalnice... v mrtvašnice duš, utopljenih v mastni željni juhi, v jezerih čaja in v drugih tekočinah... Razlož mi vse po vrsti... Potem, bratec, napišem roman...«

»Pravili so mi, da si že napisal nekaj o meni?« je radovedno vprašal Foma in še enkrat z zanimanjem pogledal

V četrtkem tombola v Vrtojbi.

modrost, prepedevitka; v novejši dobi (po novem učnem načrtu) tudi še: lepopisje, risanje, telovadba; — b) relativno obvezni so deželni jeziki (v posameznih kronovinah različni); — c) prosti predmeti: moderni jezik (pri nas na posameznih zavodih francoščina in laščina), petje, stenografija, dež. jeziki (ponekod); opisna geometrija; fizikalne vaje (ponekod); prostoročno risanje in telovadba, (dokler se ta dva predmeta ne uvedeta kot splošno obvezna v smislu novega učnega načrta.) — Taka gimnazija, ki jo zvejo tudi »humanistično«, obstoji bistveno neizpremenjena že dva, šestdeset let: dve človeški generaciji sta se izobraževali na podlagi tega načrta, skoro še osem študijskih kolebarjev (turnusov) po 8 let je dovršenih.

Drugi tip doseganje srednje šole tvori realka.

Kot organizacijsko osnovo za realke ima skoro vsaka kronovina svoje deželne zakone, ki so bili potrjeni ok. l. 1870. Samo za realke na Kranjskem, Goriškem in v Trstnu so izšle posebne ministerske navedbe v letu 1870-72; tako velja na pr. za realko v Ljubljani min. naredba z dne 31. maja 1871, št. 2431. Po tem takem so realke v primeri z gimnazijami dokaj mlajši zavodi; najstarejši štejejo nekaj več ko 40 let zgodovine.

Namen realke je: 1. podati splošno višjo izobrazbo s posebnim ozirami na matematično-naravoslovne stroke; 2. pripravljati za višje strokovne šole, t. j. za študije na politehničnih visokih šolah, na gozdarskih in rudarskih akademijah itd., torej za višje šole, temelječe na realnih učnih predmetih.

Popolne (velike) realke imajo po 7 razredov in se dele v nižje in višje realke. Nižja realka (4 razredna) pripravila za višjo in muči do neke stopinje zaokroženo višjo izobrazbo tistim, ki hočejo, dokončavši te razrede, stopiti v praktično življenje.

Višja realka (3 razredna) izpopolnjuje učno snov nižje realke in pripravlja zlasti za višje študije, temelječe na matematično-naravoslovnih vedah. Višja realka ne obstoji (kakor tudi ne višja gimnazija) sama

za-se, ampak je vedno v zvezi z nižjo realko ali pa tudi s štirirazredno realno gimnazijo (starega tipa).

Učni predmeti na realki so (slično ko na gimnaziji) a) obvezni: veronauk, jeziki (učni jezik, deželni in moderni jeziki), zgodovina, zemljepis, matematika, prirodopis, kemija, fizika, opisna geometrija, prostoročno risanje, telovadba. — Kar se tiče učnega, oz. deželnega in modernega jezika, veljajo v raznih kronovinah posebne navedbe. — b) Relativno obvezni (v raznih deželah razni). — c) Neobvezni ali prosti (različni). — Na realki torej v jezikovnem pouku ni tiste enotnosti, kakor je na gimnaziji; naravno, ker so realčni zakoni v posameznih deželah v soglasju s praktičnimi potrebami dotičnih pokrajin. In prav v tem tiči prednost realnih študij pred gimnazialnimi.

Slovenski trgovci v Gorici imamo izbojevati težko krizo, v kateri smo popolnoma osamljeni, Splošno težki položaj trgovstva je za nas slovenske trgovce v Gorici še veliko težji, ker ne najdemo med svojimi rojaki dovolj podpore, narobe, kamor pogledamo, prihajajo nam pod noge same težave in izkorišča nas vse!

Kar pričnimo po vrsti!

Slovenski trgovci in obrtniki moramo plačevati za prostor, kjer smo, veliko več nego v primeri plačujejo laški konkurentje. Ako smo v laških hišah, nas gospodarji kaj radi pritrsnejo; držijo nas pod svojo streho le zato, ker ne dobé Laha, ki bi več plačeval! — V slovenskih hišah je pa še hujsje! Najemščina je tu povsod brez izjeme horrendno visoka! Laški konkurentje plačujejo v primeri komaj polovico! Vredno bi bilo sestaviti in objaviti tabelo, koliko morajo plačevati slovenski trgovci in obrtniki. — To je eno!

Druga šiba za slovenske trgovce je — visoka režija! Laški trgovci imajo na razpolago kolikor le hočejo trgovskih pomočnikov za veliko nižjo plačo nego slovenski. Slovenski trgovski pomočniki so gospodje proti laškimi tovarišem. — Pa tudi gledé davkov smo slovenski trgovci jako visoko taksirani! — Skratka: Režija slovenskih trgovcev je neprimerno višja nego pri Lahih. — Zato je konkurenca z laškimi trgovci precej huda, ali zmagali bi jo še dovolj lahko, ako bi nas slovensko občinstvo umelo in podpiralo!

In slovenski trgovci naj bodo po vsem vrhu še povsod prvi, kjer je treba segati v žep in podpirati! Danes roma po Gorici jedna, jutri druga nabiralna pola, — in kdo bo povsod med prvimi, ako ne slovenski trgovci? Vsa mogoča društva hočejo imeti tudi trgovce za svoje člane. Nabira se vsak hip v blagu za to ali ono loterijo, srečkanje, božičnice itd., — in tu so slovenski trgovci povsod prvi. Potem naj prihajajo še na vse veselice in kupujejo pridno srečke za... svoje blago. Tu se nabere ob letu in dan toliko narodnega davka, da se to že jako pozna.

Ali vse te težave bi se še prenašale, ako bi bilo slovensko kupujoče občinstvo nasproti slovenskim trgovcem vsaj toliko kulantno, kolikor je proti laškimi. Ali ni! — Zahteve občinstva do slovenskih trgovcev so tako raznovrstne in neopravičene, da Slovincem nikdar ne pade v glavo, kaj enakega zahtevati od Laha.

(Več pride.)

Prošnja.

V Dolenji Trebušji (p. Slap) se je ustanovilo prepotrebno bralno društvo »Vodnica«.

Društvo si hoče ustanoviti ljudsko knjižnico, katere zdatno pripomore v povzdigo narodne prosvete. Ker pa dru-

štvu nedostaje gmotnih sredstev za nabavo knjig, zato se odbor obrača tem potom do dobrotnikov, da bi to prizadevanje ustanovljenega društva podprli s tem, da darujejo kakor primerno knjige.

Darovane knjige spréjema g. Marica Repič, učiteljica istotam, in društveni odbor.

Odbor bralnega društva »Vodnica«.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Podružnica družbe sv. C. in M. za Brda v Biljani bo imela v nedeljo 19. t. m. ob 3. uri popoldne svoj redni občenski zbor. Vabijo se vsi briski rodoljubi. Po občenskem zboru se bo vršila ob 5. uri v staršoli predstavitev v korist narodnemu šolstvu.

Za narodno šolo na Blanci so nabrali četrtošolski tukajšnje gimnazije na majniškem izletu v Vipavi K 4'30.

Podružnica Ciril-Methodove družbe v Solkanu priredi v četrtek, dne 16. t. m. izlet v Tolmin in obišče Dantejevo jama. Odhod z drž. kolodvora ob 6. uri zjutraj do Podmelca in od tam peš čez Ljubinj v Tolmin.

Velika Ciril-Methodova slavnost

bo na **bankošni ponedeljek** dne 27. majnika t. l. tik železniške postaje v **Vočjadrugi**.

Pričetek ob 3. popoldne.

Vspored: 1. Lavoslav (Pahor): Možki zbor »Naša zastava«. Po glasbeniku domačinu namenoma za to slavnost uglasbena. 2. Godba c. kr. 47. pešpolka: Venc narodnih pesmi. 3. Jakob Aljaž: Možki zbor z bariton solo: »Slovan na dan«. NB. Pojo združeni pevci iz Renč, Volčje drage, Bukovice, Vogrškega, Prvačine in Gradišča. 4. Tomboja z dobitki: a) prva činkvina: 100 K; b) druga činkvina: 100 K; c) tombola: 200 K. Med dobitki svira polnoštevilna godba c. in kr. 47. pešpolka izbrane narodne koračnice: a) Mi smo vojak korenjaki! b) U boj! c) Naprej! 5. Ples po 20 v komad. 6. Prosta zabava v paviljonih: I. oddelek: Izbrana domača in tuja vina v steklenicah. II. oddelek: Sladničarna, pozneje »Ponočna kavarna«. III. oddelek: Jestvine in delikatese. IV. oddelek: Pošta, Ciril-Methodovo brago, cvetličarna. V. oddelek: Srečoľovi, panorama itd.

Vabijo: Zdržena narodna društva v Veljadrugi, iz Renč, Bukovice, Bilj, Vogrškega, Prvačine in Gradišča.

VSTOPNINA PROSTA.

DOPISI.

Iz tržiškega okraja.

Iz Devina. — V četrtek dne 9. t. m. nas je zapustil velečastni g. dekan mons. Josip Skočir. Presešil se je v Opatjeselo. Bil je med nami vzor duhovnika, potegoval se je za slovenske pravice na vsej črti; prijubljen pri vseh nas. Največ bodo prizadeti ubožci občine Devin, ker jim je vzeta milostiva roka milodarov. Vedela ni levica, kar dala je desnica. Ločil se je s težkim srcem po tolikih letih iz Devina, za katero vas je ves čas neumorno deloval; slovenstvo v Devinu mu je bilo pri srcu. Bil je preziran od izvestne strani radi svojega odkritega rodoljublja. Želimo, da bi našemu bivšemu dekani mons. bilo srečno in veselo življenje v pokoju. Želimo mu še mnogo let. S težkim srcem ga bodemo pogrešali med nami in čakali in čakali bomo, da dobimo njemu sličnega naslednika. Zavedni devinski Slovenci.

Naša trgovina v Gorici.

(Dopis iz trgovskih krogov.)

Dr. Pavlica je na Sv. Gori pridigal velik množini slovenskega ljudstva med drugim tudi o — trgovini. Laška »Eco« ga je okrcala, češ, da je hujskal proti laškimi trgovcem. Na to se je oglasil »Prim. List«, ki je zanikal, da bi bil dr. Pavlica z nič kako besedo proti — laškimi trgovcem, in povedal je, da je pač bičal slovenske trgovce, ki delajo Slovincem je sramota. Nič dobrega ni vedel povedati o slovenskih trgovcih, nič ni priporočal romarjem, naj podpirajo domačine, ko gredo skozi Gorico, — pač pa je čutil potrebo udariti po slovenskih trgovcih. Torej še tega nam je manjka! Ne pomoči, marveč škodo naj nam prinaša še dr. Pavlica s svojimi pridigami!

Biser

med vsemi žitnimi kavami je —
Franckova Perl-rž.
Vsak požirek iz školice potrjuje premoč te fine kakovosti.
K vsaki žitni kavi pa je, da se doseže v resnici poln okus in lep okusna barva, treba pridjati malo porcije
pravega zagrebškega Franckovoga
pridatka za kavo.
Obe vrsti dobite se v vsaki špec trgovini

starega tovariša, ne da bi mogel razumeti, kaj bi mogel takšen revež napisati.

»Napisal sem! Si-li čital?«
»Ne, nisem imel priložnosti...«
»A kaj so ti pravili?«
»Da si me dobro ozmerjal.«

»Hm! Ali te ne zanima, da bi čital sam?« je vprašal Ježov, ki je neprenehoma gledal Gordjejeva.

»Prečital bom«, mu je dejal Foma, ki je čutil, kako neprijetno mu je pred Ježovim in da mora Ježova žaliti takšno zanemarjanje njegovih pisarij. »Pravzaprav je res zanimivo, če si napisal o meni...« je dostavil, dočudno se nasmiraje tovarišu.

A ko je to govoril, ni čutil nikakoršnega zanimanja; govoril je tako le iz sočutja z Ježovim. Baval se se sedaj z nečim drugim: hotel je vedeti, kakšen človek da je Ježov in od česa da je postal tako potr?

To srečanje je rodilo v njem tiho in dobro čustvo, obudilo je v njem otroške spomine, ki so se sedaj menjavali v njegovem duhu, svetlikaše se, kakor skromni, majhni ognjčki in mu plaho svetili iz daljne preteklosti.

Ježov je stopil k mizi, na kateri je že stal kipeči samovar, nalil molče dve čaši kakor katran gostega čaja in rekel Fomi:

»Pojdi čaj pit... In pripoveduj mi o sebi...«
»Nimam ti česa pripovedovati... Nisesar nisem videl v življenju... Ah, pusto je moje življenje! Raje mi ti povej kaj o sebi... ti veš gotovo več, nego jaz.«

Ježov se je zamislil, ne da bi nihal vteti se z vsem telesom in obračati glavo. V zamišljenosti je postal le njegov obraz nepremičen, vse gubice na njem so se zdale okrog oči in jih obkrožile kakor z žarki, oči pa so stopile od tega globlje pod čelo...

»M-da, bratec, nekaj sem videl in vem...« je zagovoril, stresaše glavo. I, veš, morda znam več, nego bi mi

trebalo vedeti; več vedeti, nego je treba, pa je človeku ravno tako škodljivo, kakor če tega ne ve, kar je meizogibno potrebno... Povem ti naj, kako sem živel? Lahko... to se pravi, poskusil bom. Nikoli in nikomur nisem pripovedoval o sebi, ker v nikomur nisem vzbujal zanimanja... Preveč žaljivo je, živeti na svetu, ako človek ne vzbuja zanimanja za-se!«

»Saj se ti vidi že na obrazu in po vsem, da nisi dobro živel!« je rekel Foma, ki je občutil zadovoljnost nad tem, da tudi tovarišu ni sijala sreča, kakor se kaže.

Ježov je v dušku žpil svoj čaj, postavil čašo na podstavek, uprl noge ob kraj stola in objemski kolena z rokami, je položil vanje podbradek. V ti poz, majhen in gibčen kakor kavčuk, je začel govoriti:

»Dijak Sačkov, moj bivši učitelj, a sedaj doktor zdravilstva, kvartaec in filapec, mi je včasih pravil, kedar sem dobro znal svoje nalege: »Kolja je fant! Ti si nadarjen deček. Mi proletarci, priprosti in revni ljudje iz zadnjega dvorišča življenja, se moramo učiti in učiti, da prekosimo vse... Rusija potrebuje umnih in poštenih ljudi; prizadevaj se, biti takšen, in postal bodeš gospodar svoje osebe in koristen ud človeške družbe. Na nas proletarce se opirajo sedaj najboljše nade domovine, mi smo poklicani, da zanesemo vanjo luč in resnico...« itd. Veroval sem mu, govedu. In od tistih dob je prešlo okoli deset let... mi proletarci smo se povzdignili, a razuma si nismo pridobili in nismo prinesli luči v življenje. Rusija boleha kakor prej za svojo zastarelo boleznijo, — preobilico lumpov in mi proletarci z veseljem izpopolnjujemo njihove oste tolpe. Moj učitelj, — še enkrat rečem, — je lakaj, brezznačajno in mutasto bitje, kateremu veleva župan... a jaz sem... tudi sluga občinstva. Mene, bratec, preganjajo s'ava tukaj po mestu... Če grem po ulici, slišim, kako govori izvošček svojemu tovarišu: »Ježov

gre tam-le! Ta zna lajati, da bi ga muhe pojedle!« M-da! Tudi to je treba šele doseči...«

Obraz Ježova se je raztegnil v rezko grimaso in brezglasno, le z ustnicami se je zasmeljal. Foma je bilo njegovo govorjenje nerazumljivo in le, da bi nekaj rekel, je dejal tjevendan:

»Torej nisi prišel tja, kamor si mislil...«
»Da, mislil sem, da pridem višje... In prišel bi bil! Prišel bi bil, ti rečem!«

Skočil je s stola in začel tekati po sobi, vzklikaje naglo in cvileče:

»No, da se človek ohrani celega v življenju in da je svoboden v njem, je treba ogromnih sil! In jaz sem jih imel... a vse to sem porabil, da bi se naučil stvari... ki jih sedaj sploh ne potrebujem in vsega sem se izrabil zato, da bi ohranil nekaj v sebi... O, hudčič! Jaz sam in mnogi drugi z menoj vred smo se vse oplenili, da bi si prihranili nekaj za življenje... Pomisli! iz želje, da bi napravil iz sebe človeka, ki bi bil nekaj vreden, sem si jemal vrednost na vse mogoče načine... Da bi se mogel učiti in da bi ne poginil g'adu, sem učil bogatine skozi šest let čitanja in pisanja in prestal sem neštete podlosti od strani raznih papa in mama, ki so me brezobzirno poniževali... Če sem zaslužil za kruh in čaj, že nisem več mogel, nisem imel časa, da bi si zaslužil za čevlje in moral sem se obračati na dobrodelna društva z najudanejšimi prošnjami... za milostnjo zavoljo moje revščine... Ko bi oni dobrotniki le mogli preračunati, koliko duha ubijajo v človeka, ko vzdržujejo življenje telesu! Ko bi vedeli, da je v vsakem rublju, ki ga dado za kruh, za devetindvetdeset kopek strupa za dušo! Ko bi jih vendar razgnalo izobilje dobrote in ponosa, ki ga zajemajo iz svojega posvečenega delovanja! Ni na svetu gnusnejšega in zoprnjšega človeka, kakor je tisti, ki daja mišočino, kakor ni najsrenejšega, kot je tisti, ki jo sprejema!«

Domače vesti.

Smrtna kosa. — V Oblazu pri Slapu ob Idriji je nenadoma umrl dne 11. t. m. ob 9. uri zvečer g. Blaž Lapanja, obče-spoštovani veleposelnik. Pokojnik je bil jako znana oseba. Pogreb se je vršil danes ob 9. uri popoldne.

Neizprosna Morana se je vrgla z vsu svojo grozoto na Idrijsko dolino in je v teku malega časa pograbila z zavodnje in značajne može in sicer Klemenčiča, Tavša in sedaj Lapanjo.

Preostalih naše iskreno sožalje!

Na Opčinah je umrl gostilničar Ivan Kravanja.

Prvi dijaški telovadni nastop v soboto v Trgovskem domu je bil nekaj novega. Škoda, da je bil obisk nezadosten. Dijaki sami, o katerih gre glas, da so izborni telovadci, dolžnost, pokazati svoje simpatije mladim in delavnim in namen cele prireditve bi moral vse one, ki imajo vsak trenutek mlado mladino, narod in bogsiga-vedti kaj še na ustnati, privabiti v pohnem številu v dvorano. Toda od »višjih deset-tisoč« jh je bilo le par, izmed trgovcev in bolj znanih meščanov ravnotako. Ni treba, da se jih človek spomni, ne da se jih vedno opominja, ker je to že preveč v modi v Gorici, in njihovim visokostim to tako ne bo nič pomagalo. Če bi bilo treba iti v Italijansko gledališče ali celo v Šulterajm, potem bi bilo nekaj drugega, a tako nimamo pravice govoriti.

To je bilo treba povedati, človek bi rekel škandal, a je preveč obrabljena beseda, reče raje z veliko gesto takit. ljudi naša narodna gesla a la mili narod, svoji k svojim itd.

O prireditvi sami nekaj besed. Vspored je bil raznovrsten in dobro izbran. Orkester učiteljskičnikov je rešil dobro svoj dolgi. Proste vaje druge in tretje vrste so bile dobre, tako tudi: orodna telovadba. Za temi je nastopil naraščaj s prostimi vajami in palicami, ki jih je krasno izvajal, ravno tako tudi skok čez mizo. Bilo je nekaj lepega in človeku je postalo gorko pri srcu. Kot zadnja je nastopila prva vrsta. Težke proste vaje so učinkovale toliko glede izvedbe kakor glede sestave najbolje, o orodni telovadbi pa moramo naravnost priznati, da je nismo imeli prilike videti bolj od nastopa turinskih tekmovalcev dalje. Najtežje vaje, skladne in kar povsod pogrešamo, fino sestavljene in naravnost frapirane. Dob.

že danes, v kratkih letih izborni vajenci. Proste vaje za vse tri oddelke so dijaki sami sestavili, orodna telovadba je bila v primeri s sokolskimi javnimi nastopi vse bolj gotova, vaje tako izbrane, da so jim bili telovadci povsod kos.

Podpravljam dijake in jim želimo naj-boljšega vspeha tudi v prihodnje. Nehote pa pride človeku v spomin, koliko jih je že telovadilo v sokolskih telovadnicah, kako malo pa jih je ostalo, ko so enkrat končali srednje šole. Res škodijo različne šikane, toda pri mladih ljudeh bi vendar pričakovali, da jih ne upogne vsak pritisk. Temu je tudi krivo to, da nimajo dijači nikjer moralne opore. Napada se jih, da krokaajo, in pastni čas je nekako sezona, ko je redna točka v listih mladina, pijančevanje, ponočevanje in ne vem kaj še drugega, pokvarjenost in tisoč izbranih lastnosti. Če pa dijak telovadi, če mesto ponočevanja skrbi za svoje zdravje, za svoje telo in za svežost duha, zopet ni prav, ker s tem zanemarija učenje itd. tako da sam ne ve, komu naj ustreže. Le preskrbni so naši ljudje za dijake, posebno če je te njihove skrbi naj-manj treba, kjer rabi dijak moralne opore, dobi visok mignjaj, morda tudi po ceni nauk, toda le nič tega, kar res rabi. V Gorici nimamo nobene prave zabave, nima ničesar, kar mu je treba. Prosveta mu je zaprta, predavanja tudi na pol, pri telovadbi se ga šikanira, posebno pa ker hodi ravno k sokolski, in profesorji, ki, skoro človek ne ve kako bi rekel, da ne zadene kake neprijetne strune, so bili nekdanji napredni visokošolci in so še sedaj tu pa tam, ga ne podpirajo. Capuder se je bratil s klerikalnimi dijači, tudi drugi so vedno v stiku z njimi, napredni dijak pa se mora skoro bolj bati kakega naprednega profe-

soja, nego Nemca. To morda več zakrivi slabe vspehe, krokanje in druge grehe di-jaštva, kakor vse drugo, toda na ta konec so nesa gluha. Og. profesorji, v Ljubljani so Vaši kolegi med voditelji Sokolstva in vseh organizacij, tudi Vas bi ne bilo ko-nec, če bi vsaj malo posnemali svoje sta-rovske tovariše iz Kranjske oz. svoje klerikalne v Gorici. Fravzaprav je to bole-zen, kateri so podvrženi vsi naši inteli-genti. Koliko je tu doktorjev, koliko dru-gih, ki bi lahko delali in ki bi morali de-lati, toda ti stoje po večini tako visoko, da jih človek, komaj iz očimi doseže. Nič bi jim ne škodilo, če bi se nekoliko ponižali in morda bi prišli tudi do prepričanja, da ni tako ordnimo spodaj, kakor vidijo oni iz svojih višin.

— n —

Cvetlična dneva v Gorici. — Tukajšnje gospejno društvo Rudečega križa pri-redi 18. in 19. majnika t. l. cvetlična dne-va. Čisti dohodek te prireditve je namen-jen mirovnemu zakladu društva Rudečega križa. Ker se pokrivajo po društvenih prav-ilih iz sredstev tega zaklada troški za pomožne akcije ob epidemijah, narodnih nezgodah, kakor so povodnji, požari in druge večje nesreče, je jasno, da je delo-vanje društva v resnici človekoljubno. Zato pa se gospejno pomožno društvo za trdno nadeja, da pokaže prebivalstvo Go-ricice brez razlike narodnosti za njegovo prireditev prav živo zanimanje.

Cvetlična dneva se prirediti tako, da bodo prodajale dame iz tukajšnjih družab-nih krogov po ulicah, trgih, javnih pro-storih itd. cvetlice po ceni 10 vinarjev ko-mad. Preplačila se bodo hvaležno spreje-mala.

Podporno društvo za slovenske viso-košolce v Pragi si dovoljuje tem potom opozoriti slovensko občinstvo, da je raz-pesalo nekaterim prijateljem nabiralne pole. Vsak tudi najmanjši dar se hvaležno sprejme.

Zrelostni izpiti na realki bodo od 5.—8. julija pod predsedstvom prof. Hen-drycha, na gimnaziji od 8.—15. julija pod predsedstvom dež. šol. nadzornika Kau-erja.

Izpite usposobljenosti za ljudske šole so prestale pred komisijo v Gorici gos-podjine: Evgenija Benigar, Karolina Cigoj, Angela Ceudek, Elza Ličer, Marija Mrhar, Eva Mlekuš, Avgusta Podgornik, Karolina Srebrnič; gospodje: Ivan Franke, Albert Fren, Albert Rajer, Aleksander Sfilgoj. Vsi s slovenskim učnim jezikom. S slo-venskim in nemškimi učnim jezikom pa gg. Leopoldina Kos, Henrik Medič, Josi-pina Osterc, Amalija Sorré.

Prememba v deželnem žandarmerijs-keim poveljstvu. — Sedanji komandant pri-morskega deželnega žandarmerijskega po-veljstva oberstlajtant O. pl. Kostenzer bo premiščen najbrže v Gradec; na njegovo mesto bi prišel v Trst oberstlajtant Julij Janeczak z Dunaja.

Snujte bralna in pevka društva! Kjer je potrebno bralno društvo, naj stopi v življenje. Bralna društva so velikega po-mena!

Pozivljamo pa tudi take, ki le živo-tarijo, da ožive, se zbude in se začno gi-bati! Na delo! Kvišku! Glejmo, kako de-lajo naši nasprotniki.

Bojkot družbi sv. C. in M. napoveduje Gregorčičeva »Gorica«. Ta list laže, da služijo podružnice družbe naprednjakom kot politična strankarska organizacija, ter rot svoje pristaše, naj se ne dajo zaplesti pod krinko narodnosti v njih organizacijo. Pedel človek, ki se rudi pri klerikalnem Fortitu, je napisal tisto vest v »Gorici«. — Ali ni sram Gregorčiča, da dopušča v svo-jem listu take vrste boj proti naši koristni družbi, ki je le šolska in je storila že to-liko dobrega v Primorju? Podružnice so samo za to tu, da nagirajo prispevke za družbo, kateri se porabijo za šolstvo v na-rodno ogroženih krajih. »Gorica« to do-bre ve, vendar tak nesramen inzult na družbo in naprednjake! Člen podružnic je lahko vsak, kdor hoče kaj darovati za dru-žbo, v šolske namene; vsak je lahko član pa naj bo naprednjak ali klerikalec. — Ker so naprednjaki dobri in poštenovalni, snu-jejo podružnice in prispevajo za šolstvo

ob mejah. Pristašem S. L. S. pa zabra-njuje tako prispevanje Gregorčičeva »Go-rica«. Veliko narodnih grehov si je že nalkopal na svojo glavo dr. Gregorčič, se-daj je dodal še bojkot družbi sv. C. in M.

»Solski Dom« njegova stranka ne-sramno izkorišča v politične namene. (kako se balja s S. D. pred volitvami) — vendar navzlic temu plačujejo različni naprednjaki večje in manjše zneske za-Šol. Dom. — Mir je bil nastal in mirno so tekli darovi za Š. Dom in za družbo — to-da klerikalci močejo miru. Škodovati ho-čejo družbi in s tem narodnoobrambenmu delu. Kaj takega dela dr. Gregorčič, tisti veliki pospeševalci slovenskega šolstva na Gorickem?! Na podlost »Gorice« naj sledi odgovor v še toliko večji umeni za:nabiranje prispevkov prepotrebni družbi sv. C. in M. »Gorica« je zopet pokazala, kako je klerikalna, to je protislovenska, protinarodna!

V Komen je bil prišel dr. Krek, pri-šel z velikimi nadami, ali vselej, kadar pride na Goricko, se ga loti nevolja in od-hajja ne preveč vesel. Res, da ga je prišlo poslušat precej ljudi. To je povsem umev-no, saj Krek ima vendar toliko imena, boji že takega ali takega, da ga pridejo ljudje poslušat. Krek je videl pred seboj ljudi ali uvidel je tudi, da tega le ne bo, kar želijo novostrujarji. Ko je šel, je paklo število »tečajcev« skoro na ničlo — tiste, ki jih imajo, pa naj jih le imajo!

Velika binškočna veselica v Postonjski jami. — Na binškočni ponedeljek se bo vršila ob 3. uri popoldne v Postonjski ja-mi velika binškočna veselica. Po različnih velikanskih dvoranah bode igralo več godb, ki bodo nudile plesateljnemu občin-stvu obilo zabave. V jami bode uradovala c. kr. jamska pošta, katere posebnost je, da se pritise vsem razglednicam, ki se tam odhajajo, poseben jamski pečat. Tudi za telesne potrebe jamskih posetnikov bode čim boljše preskrbljeno. Iz Gorice, Krmina, Trsta, Reke in Ljubljane bodo vo-zili v Postojno posebni vlaki po znatno znižanih cenah. Postonjski bajni podze-meljski svet bode v vsej svoji obežnosti slavnostno električno razsvetljen. Veselica se vrši pri vsakem vremenu, vstopnina je znižana na 2 K za osebo.

Klerikalni denuncijantje in špijoni v Ljubljani delajo moč in dan in iščejo ljudi, katere bi spravili radi septembenskih do-godkov 1908. pred sodnijo in v zapor. Baje so plozene ovadbe že proti celi vrsti ljudi!

Dr. Tuma odgovarja v včerajšnji »Zanji« g. dr. Kelemen, profesorju v No-vemestu, ker ga je ta v podlistku »Slov. Naroda« pošteno okrtučil. Dr. Tuma nam-reč vse ve in zna. Na Slovenskem ga ni učonejšega moža nad njega. On je na vr-huncu in gleda prezirljivo dol na druge, podramnike. V vsako reč se utakne in ker se utakne v vsako reč, je začel v »Naših Zapiskih« reševati tudi — seksualni pro-blem. Ker je bila izrečena sodba, da vse skupaj ni za nič, je veliki dr. Tuma kaj-pada ves pokoncu! Razžaljen v dno duše. Trivialna je sodba — pravi rdeči modri-jan. — Na koncu svojega slabega zagovo-ra v »Zanji« pa se je obregnil ob »Soča«, češ, da »Slov. N.« in »Soča«, to niso viri, na podlagi katerih se sme očitati njemu samoljublje in nestalnost. Rdečkariji se bodo smejali iz srca, ko bodo čitali, da v dr. Tumni ni samoljublja in nestalnosti! — Kar se tiče »Soče«, moramo pribiti, da je »So-ča« že povsem pravi vir za spoznavanje dr. Tume. Kar je pisala »Soča« o njem, je vse res, do zadnje pike res. Tak vir pa ve-likemu domišljavcu seveda ni všečen; zato ga odklanja. Resnico govorimo in resnico govori tudi g. dr. Kelemen v Novemestu, ki je rekel na koncu svojega podlistka gje-de na dr. Tumove besede v »Naših Zapis-kih«: »In besediči o resnem podrobnem delu za fetiš-narod« — tako le: »Fetiš je po pripovedovanjih potopisec kakšen po-žuben predmet, košček lesa ali kamen, ki si ga izvoli muren tam, dol v Afriki kot predmet čiščenja. Dogaja se večkrat, da pretepe zamoreček svoj fetiš, ker mu ni iz-polnil zahtevanih želj in si izvoli drugega. Tout comme chez nous. Nekdani vodja goriških Slovencev, dr. Tuma pretepa v

onemogli jezi fetiš-narod, ker ni zadostil, ni mogel zadostiti njegovemu samoljublju.

Takih »razočaranih idealistov«, »uza-ljenih rodoljubov« je polna vsa slovenska zemlja. Kaj pa hočete: potica je majhna, ješčih ključkov pa toliko. Potrebno je to-rej se počasi preriti do drugih nazorov; pri pomanjkanju iskrenosti je ta proces zelo olatkoven: dr. Tuma torej služi sedaj **socialno demokratskemu fetišu z veliko vnemo in notranjo uresničnostjo.**

V Kanal je imel priti v nedeljo soc. demokrat Jos. Kopač iz Trsta. Čakali so ga, baje je dal častno besedo, da pride, pa ga le ni bilo. Mislil si je, kaj bom hodil v Kanal pridigat rdeči evangelij 5 železni-čarjem, drugih tako ne pridobim — in ni ga bilo. No, shod pa je le bil; narodni žele-zničarji so napotili sobo in govoril je neki sodrug Lepušič, ki je bil hud na Ko-pača, katerega ovadi centrali železn. stro-kovne zveze. Kaj se je bal Kopač ugo-vorov?

Surova klerikalka iz Št. Ferjana. — Neka Marija Mizerit, ki je bila ali je še predsednica Marijine družbe, ima nekega 12 letnega fantiča, siroto brez starišev, v oskrbi. Včeraj zjutraj sta prišla v Gorico. Okoli 9. ure je ta neusmiljena ženska blizu semenišča ubogega dečka tako tepla po glavi in suvala, da je otrok v obrazu ves krvavel in je kri tekla na tlak. — Ne re-čemo nič drugega nego zopet: tako posu-rovijo ljudje v katoških organizacijah!

Revolver na čukovski veselici. 16 letni deček nevarno ranjen. — V nedeljo so imeli v Št. Ferjanu čuki veselico. Pri neki točki v igri so na odru streljali z re-volverji. Nasprotnika ni bilo, da bi ga kak čuk ustrelil: se je zgodilo pa, da je dobil za odrom strel iz revolverja v prsi 16 letni deček Hude. Tisti, ki je streljal, se piše Celestin Klanjšček, star 23 let. Vese-lica je bila v klerikalnem zbirališču na dvorišču barona Tacco. Prišli so orožniki, ki niso pustili peljati dečka v Gorico, češ, da bi lahko med potjo umrl. Poslali so hitro po zdravnika. Torej take igre upri-zarjajo, da streljaajo, nosijo revolver okoli in ker so ti zapeljanci divji, se vedno kaj zgodi. Klanjšček pravi seveda, da ni ve-del, da je bil revolver nabasan. Sama ne-rodnost in nesreča se drži klerikalcev. — Fantje, bodite pametni pa bežite proč od klerikalnih organizacij, ker tam je nesreča doma. — Za strele in nosenje orožja brez dovoljenja sledi seveda zaslužena kazen.

V Sokolski zlet v Št. Andrež, ki je bil v nedeljo, se je zagnal starostrujarski »Prim. List«, rekoč, da se v Št. Andrežu pripravljajo na veliko »Sokolado« (In glejte, bila je res velika.) Potem pa pravi: Pa porečejo, da je mizerija. Potem hočejo imeti državno podporo v odpomoč bedi. — Grdi hinavci ti starostrujarji! V isti številki pa hvali izlet šmartinskih ču-kov v Kožbano, že, da bi tudi Kožbanski defali izlete, prej pa so hvalili izlet na Vr-hovlje. »Čuki« torej lahko delajo izlete, žo in razsajajo — to so vrlj fantje. Če dostojni Sokol napravi zlet in pokaže kaj lepega, pa zajamna posvečeni hinavec o mizeriji in celo o državni podpori. Po nje-govi pameti je potrebna podpora, tudi če čuki plešejo in se vesele po svojih zletih, če Sokol kam zleti, pa ni potreba take podpore in na mizerijo pokaže hinavec. — Zraven je hotel seveda tudi malce pohui-skati. Kako bi bil vesel »Prim. List«, če bi bil na takem zletu kak Sokol po Krekovo zaničevan, pobit in v grapo vržen. Po poboju stremijo tudi novostrujarji. Željice pa se jim miso izpolnile.

Detomorka. — Poročali smo, da so našli v stranskih krminske postaje umor-jeno dète. Radi detomora je aretirana in izročena sodniji v Vidmu v Italiji 22 letna Cesira Buratti. Aretirali so jo blizu Pre-potnega ob moli.

Društvo »klub slovenskih amater-to-tografov v Ljubljani«. Izmed, na 11. (red-nem) društvenem občnem zboru izvoljenih članov odbora, se je društveni odbor v svoji seji sledeče konstituiral: Predsednik: Vesel Franj, namestnik: Brinšek Bogumil, tajnik: Krašovic Franc, namest.: Domia-novič A., blagajnik: Kramar Jos., ter od-bojniki: Badiura Rudolf, Kumaver Josip in Tavčar Ivo.

Dober tek!

Zdrav želodec imamo in nimamo več bolečin ne tışanja v želodec, odkar rabimo Pellerjeve odvajalne rabarbara-kroglice z znakom »Elza-kroglice«. Po izkušnji Vam svetujemo, da jih poskusite; one odpravijo zapečenost in pospešujejo prebavo. 6 škatel trenko 4 krome. Izdelovatelj samo lekarnar F. V. Feller, v Stubiol, Elsa-trg št. 264 (Hrvaško).

Samomor 70letnega moža. — Na železniškem tiru od Krynina do italijanske meje je našel v soboto neki finančni stražnik truplo okoli 70 let starega človeka. Glavo in noge so mu odrezala železniška koleša. V žepu pri njem je našla komisija 2 vinarja, nož in očala. Obleden je bil ravnó.

V samomorilu so spoznali 70letnega kmeta Jakoba Calderinija iz bližine Čedad.

Kolesarsko društvo »Solkan« iz Solkana priredi na binškošnje praznike polidrogdnevni izlet v Postojno. Odhod iz Solkana na prvi praznik ob 1. uri popoldne. Zbirališče pred gostilno Ant. Mozetiča. V slučaju slabega vremena izlet odpade. — Zdravo!

Jako zanimive, najnovejše slike o velikanski pomorski nesreči »Titanica«, o pariških apaših, o bojih policistov in vojakov z avtomobilskimi roparji i. dr. pri obliki ta teden »Slovenski Ilustrovani Tednik«. Slike je dobil naravnost iz New Yorka oz. iz Londona in Pariza, ter doslej še ni nobeden, ne nemški in ne italijanski list pričel teh slik. — Priporočamo vsem, da si naroče »Slovenski Ilustrovani Tednik«, ki je edini slovenski list te vrste ter stane četrtletno le 2 K. — Posamezne številke se dobijo po 18 v v tobakarnah, knjigarnah in kolodvorih.

Ker bo v četrtek praznik, izide prihodnja številka »Soče« v soboto 18. t. m.

Sokolski vestnik.

K 25letnici goriškega Sokola.

K 25letnici hoče podati Sokol v Gorici svojim prijateljem nekaj trenutkov lepe zabave v dar in obenem pokazati svoje delo in svoje uspehe.

Četrto stoletja, in ves ta čas si skoro ne moremo misliti večjih prireditev brez sodelovanja Sokola, si ne moremo predstavljati goriškega občinstva brez njegovega ljubljena. Mnogo bojov sta bojevala skupaj, mnogi uspeh sta dosegla in mnogo tudi pretnela od raznih nasprotnikov. Danes se vzbuja Gorica v novo življenje, z njo je začel tudi Sokol novo, sveže življenje, polno upov in polno dela. V naših malenkostnih razmerah je bila pot društva težavna in še težja leži pred njim.

Ker je že davno prodrla zavest, da je Sokolstvo izrecno kulturna ustanova z veliko mislijo in z veliko bodočnostjo, ki, čeprav nepolitična, stoji povsod na prvem mestu v boju za napredek in velike ideale naroda, je pričakovati, da bo tudi goriškemu Sokolu dano, izvrševati svojo nalogo s pomočjo zavednega svojega članstva.

Veseliča naj bo radosten zaključek prvega četrtoletja in obenem odločen korak v novo. In v tem trenutku bo goriško občinstvo gotovo zvesto drugovalo in s svojo navzočnostjo, svojo pomočjo in s svojim sodelovanjem tudi v bodoče pokazalo, da pozna in priznava namene Sokolstva in da po svoji najboljši moči tudi pomaga, da se ti nameni uresničijo.

Zato naj izrečemo že v tem trenutku vsem, ki morejo, naj pristopijo in naj pomagajo.

Delo bo težavno toda mora roditi uspeh. Malo več volje in manj besed, več odkritosti in požrtvovalnosti na vseh straneh zahteva veliki cilj Sokolstva, ki mu je dal sivi rektor češke univerze, dr. Čelakovský J. ob praznovanju 50letnice Sokolstva dne 16. 11. t. l. v praznem Sokolu, izraza z besedami: **»Bil je in je predvsem ideja duševnega in telesnega ozdravljenja našega naroda...«** In dr. Čelakovský pozna Sokolstvo, ker je bil med ustanovitelji prvega sokolskega društva.

Zato naj bo 25letnica Sokola v Gorici praznik vseh zavednih goriških Slovencev, praznik dosežanj in požrtav novoga dela, novih lev in zmag.

Zlet II. okrožja GŠ, S. Ž. v Št. Andrežu. — Prostori Lufmanovi tik cerkve so bili natlačeno polni. Občinstva se je nabralo iz Gorice in okolice okoli 1000. Cela prireditev je bila nekaj lepega in Št. Andrežki Sokol je lahko ponosen na njo.

Sokolov v kroju je bilo nad 120 iz Gorice, Št. Andreža, Solkana, Podgore, Kojskega, Dobrovega in Volčjedrage.

Telovadev je nastopil za II. okrožje častno število. Z župnimi prostimi vajami 60, članje 20, 6 vrst na ordoju in naraščaj. Odhaja je bila vojaška. Zlet se je vršil na

tančno po vsporadu. Moralni in gaoter uspeh je prav dober. Sokol v Št. Andrežu ima zagotovljen obisto. Paviljon C. M. D. je deloval pod izbornim vodstvom gospe Firmanijeve, nadučiteljice, ve, v splošno zadovoljstvo in C. M. D. bo gotovo dobila lep dar. Saj so tudi prostori g. Lutmana pripravní za take prireditve in predvsem je postrezba izborna kakor makokje v goriški okolici.

Sokol ima pri njem varno zavetje in od moža, kakor je g. Lutman, je pričakovati, da pojde v naprej Sokolu še bolj na roko.

O telovadbi prihodnjic.

—č.

Telovadno društvo »Sokol« v Dornbergu priredi 2. junija pomladanski ples v prostorih g. Kerševanija. Ta ples je nekaj odlomka velike veselice z najnovejšo igro, ki se bo vršila sredi avgusta. Odbor.

Bratski društveni odbori! — Pozivljamo Vas, da do 20. t. m. vpošljete podpisnemu predsedstvu denar za legitimacije v Prago. Legitimacija stane 7 K. Na naročila brez denarja se ne bode oziralo. Po gornjem roku ne prevzame predsedstvo nobene odgovornosti več. Ob tej priliki pozivljamo vsa ona društva, katera niso še vposlala **statističnega izkaza** za I. četrtletje in **vprašalne pole** za župni zlet v Mirnu, naj to nemudoma store. Na zdar! Predsedstvo t. s. S. Ž.

Zveza narodnih društev.

Bralno in pevsko društvo na Brjah pri Rihembergu priredi dne 19. maja t. l. plesno veselico, na zagrajenem dvorišču gosp. Ignacija Čebzona pri Martinih. K obilni udeležbi vabi odbor.

Bralno-pevsko društvo »Ladija« v Devinu priredi na binškošnji ponedeljek dne 27. t. m. že običajno javno **tombolo** s plesom v korist slovenskega otroškega vrta v Devinu. Začetek tombole ob 6. zvečer. Pred tombolo in po tomboli ples na vrtu g. Mr. Plesa. Prijatelje in znance društva aljudno vabi odbor, pričakujoč najobilnejše udeležbe.

Trgovsko-obrtno in gospodarske vesti.

Graditev nove tovarne kristalnega ledu na Primorskem. — Tvrdba A. Križnič & C. ob kolodvoru Podmelec zida tovarno kristalnega ledu pod imenom »Alpínska tovarna kristalnega ledu« z dnevno produkcijo 600 meterskih stotov, da preskrbi z njim Primorsko, Istro, Kranjsko in Korosko, osobito pa mesti Gorico in Trst ter sploh južne pokrajine. Tvrdba razpolaga z znatno dozdano vodno silo, s kemično preiskane izborno vodo iz gorskih izvirkov ter namerava produkcijo zvišati na 1800 meterskih stotov dnevno, v kojem slučaju bo nadkriljevala vsa obstoječa podjetja enake stroke na Primorskem, Kranjskem in Štajerskem. Alpskim hotelom in letoviščem bode s tem dana prilika preskrbeti se s čistim kristalnim ledom iz te tovarne. Novo mnogobetajoče podjetje bo začelo delovati že z začetkom meseca avgusta t. l.

Goriška kolesarska zveza.

Kolesarsko društvo »Danica« priredi dirko in srečkanje na 26. t. m. Na 2. junija priredi izlet v Štanjel, Komen, Gorjansko, Nabrežino in nazaj. V sredi junija celodnevni izlet v Ajdovščino, Postojno in nazaj. 1. septembra na Opčino k vseslovanski dirki in veselici brat. kol. društva »Balkan«. V sredi septembra celodnevni v Italijo, Palmonovo, Videm, Bračan, Krmjn in nazaj.

Kolesarsko društvo »Gorica« napravi v četrtek, dne 16. majnika t. l. izlet v Vrtojbo. — Odbor.

Kolesarsko društvo »Vrtojba« v Vrtojbi ponovno opozarja slavno občinstvo in cenjena bratska društva na svojo prireditev na **Vnebohodu, dne 16. maja t. l.** Vrši se **tombola** z dvema dobitkoma: čimkviha 100 K, tombola 200 K; cela prireditev je združena tudi s plesom, ki začne ob 3. uri popoldne, med tem ko je pričetek tombole ob 6. urj. Pričakuje se obilne udeležbe.

Politični pregled.

Brambo vprašanje. — Ogrska vlada se je baje odločila predložiti parlamentu predloga o provizoriju, s katerim se zvišuje rekrutni kontigent na 136.000 mož.

Velike demonstracije proti Rusiji so bile v Lvovu, ker je sklenila ruska дума, da ima biti hrolmska gubernija, ki pripada k Rusko-Poljski, odslej samostojna in od Rusko-Poljske povsem neodvisna. Demonstriralo je okoli 10.000 ljudi. Čuli so se klicati: Živela neodvisnost kraljestva Poljskega! Nastopila je policija in pod nje meči je padla na tla več demonstrantov težko ranjenih.

Vstaške gibanje v Albaniji se širi. Arnavti hočejo privilegije, katere uživajo Malisori. Nad Pečem in okolico je proglašeno obsedno stanje. Vse ceste in mostove v Albaniji je zastražila vlada v močnimi oddelki. Italiji ugaja ustaja v Albaniji!

V Rumuniji in Bolgariji se delajo velike vojaške priprave. V Rumuniji so poklicali vse rezerviste pod orožje. Poletje se bliža in na Balkanu so še vedno neurejene razmere. Zato vre in vre in enkrat se more uneti, da pride do znosnih odnošajev.

Italija dobi volilno reformo. Prehod v specialno debato o volilni reformi je sprejel a zbornica s 391 glasovi proti 6.

Vojna med Turčijo in Italijo.

Stroški vojne.

Vlada je vzela iz državnega zaklada v pokritje vojnih stroškov zopet 35 milijonov. Dosedanji stroški za vojno znašajo 240 milijonov lir.

Razne vesti.

Italijani zaradijo otoke v Egej. morju. Sedaj imajo v posesti že 10 otokov. Seveda ti otoki niso veliki in ni treba velike hrabrosti, da se jih zasede. Izmed sedaj zavzetih je največji otok Kalamos, ki ima 17.000 prebivalcev, površine 110 kvadratnih km. Pripravlja se splošen odgon Italijancv iz Turčije. — Pri Tebruku v Tripolitaciji je prišlo do spopada. Turki seveda odbiti.

Razne vesti.

Tržaški aviatik Widmer je priredil v Zadru tri dobro vspele zračne polete. Dvignil se je do višine 800 m.

Od svojega pogreba se vrnil domov. — Na pokopališče v Zdravici pri Přemyslu so nesli k pogrebu posestnika Masnega. Krč ga je bil zvil, vsi so mislili, da je umrl in mliški oglede je potrdil, da je mrtev. Položili so ga na mrtvaški oden in v krsto ter nesli k pogrebu. Položili so krsto v jamo, žalujoči preostali so metali prst na krsto — kar je Masny v krsti potkal in se oglasil. Odprli so krsto, mož je stopil iz nje in šel lepo z drugimi domov od svojega pogreba.

Velik požar je bil v Tomačevem pri Ljubljani. Zgorelo je več poslopj. Škode nad 100.000 K.

Vročina in mraz. — V Pragi je poskocila 13. t. m. temperatura na 30 stopinj, v Parizu, v Londonu je bila nenavadna vročina — v Rusiji ostrá zima in velik sneg, da so vlaki obtičali v njem.

Generalni štrajk v Pulju je končal, ne da bi dosegel gotovost, kaj bo s travnvajskimi uslužbanci. Nekateri bodo sprejeti provizorično v službo. Socialna demokracija, ki je uprizorila štrajk, ni dosegla uspeha.

Težko ranjenega so našli na Opčinali na cesti 22 letnega delavca Petra Vrenica. Imel je razbito črepinjo. Ne ve se, ali se je zgodil roparski napad ali je bil ranjen morda iz kakega maščevalnega povoda.

Arhimandrit — pohotnež. — Iz Sarajeva poročajo, da je bil aretiran arhimandrit samostana v Sutomiščcu Krištofor Mihajlovič radi pohotnega čina, izvršenega nad neko 13 letno deklico.

Divja nemška šolska mladina na Dunaju. — Včeraj so praznovali jubilej »Schulvereina«. Nemški šolarji so korakali na Dunaju v spremstvu svojih učiteljev do češke šole Društva Komensky v 20. okrajju ter so bombardirali poslopje s kamenjem. Zvečer so razbili še šipe. Prosilo se je policijske pomoči, ali te ni za take slučaje, ko gre proti Čehom. Na policiji so rekli, da nimajo ničesar opraviti proti še ne 14 letnim dečkom! — Lepa je nemška kultura!

Avtomobilska nesreča se je pripetila na Opčinalh. Ranjena sta težko šofer Iv. Fornio in 31 letni težak A. Dodič. Ranjeni sta tudi 25 letna Marija Mavrič in njen oče. Peljali so se z avtomobilom, ki je last družbe »Societa dei tassametri«, vsi baje precej opiti. Dovič je sunil šoferja v roko, teoč se pošaliti z njim; vsled tega sunka je zavozil avtomobil in treščil ob brzojavni drog; zgodila se je nesreča in dobili so vrženi iz avtomobila težke poškodbe.

Da je na peti strani.

Pomladanska sezona 1912.

Došla je velika izbér pomladanskega in polnega blaga. Krasne novitete v **damskih** in **moških** oblekah. Prepričajte se in oglejte si izložbe in zalogo narodne trvdke

Ivančič & Kurinčič

GORICA
Gospiska ulica šte. 11.

Uzorci pošlúine prosti proti vrnitvi.

Ali hočete oddati svoje sobe letoviščenikom?

Za to morale imeti dobre že zgotovljene postelje iz žime, volne ali morske trave, 1 pe posteljne odeje, trpezne rjuhne, brisalke, preproge, zavesne itd. V veliki izberi in po zmerni ceni nudí vse to tvrđka

Hedžet & Koritnik
GORICA.

ZAHVALA.

Govnjena vsled srčnega sočutja, ki se nama je izražalo povodom smrti in pogreba najinega ljubljeneega soproga, oziroma brata

Valentina Kovačič

štejeva si v dolžnost, da se vsem prav iskreno zahvaliva. Še posebna zahvala bodi izrečena čč duhovščini, slavnemu uradništvu, slavnemu občinskemu zastopu, vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znanecm, ki so v tako obilnem številu spremili dragega pokojnika k večnemu počitku.

KOMEN, 12. majnika 1912.

Andraj Kovničč,
vpokojeni e. in kr. višji komisar
avstrijske vojne mornarice
brat.

Frančiška Kovačič,
soproga.

Sindikalizem francoskega proletariata.

Sindikalizem (strokovno gibanje delavstva) na Francoskem je nekaj posebnega v zgodovinskem razvoju bojev za socialno in gospodarsko povzdigo delavca. Bo umestno, ako podamo "objektivno" sliko kak namen in kaka načela, kakor tudi taktiko zasleduje francoski sindikalizem.

Gotovo je, da ima vsako delavsko gibanje, bodisi tega ali onega naroda, v sebi nekaj originalnega, nekaj posebnega, kar se razločuje od ostalih delavskih tokov. In je tudi popolnoma razumljivo. Razni gospodarski pogoji, politični in kulturni razvoj, kateri je vendar precej različen pri vsakem narodu, tradicije, temperament, to vse zapušča sledove v delavcu vsake narodnosti, tako, da ni mogoče prezreti to različnost, ali pa jo mogoče potlačiti s socializmom.

Ravno narobe! Vse te gori navedene lastnosti podajajo socializmu njegov poseben karakter, bodisi bojovno, revolucionarno ali pa evolucionarno smer, v kateri je izražena pot pozitivnega in praktičnega naziranja na ves gospodarski boj, ki se odigrava v današnji družbi. Delavstvo vseh narodov gre za skupnim ciljem: izmakniti se izkoda kapitalističnega pokrovitelstva.

Vendar pot k temu cilju, taktika v tem boju je različna in se razlikuje pri socialistih vseh narodov.

Nejasnost, različnost naziranja na taktiko v gospodarskem boju je najbolj na Francoskem doma, kjer je delavstvo nezdruženo. Strokovne delavske organizacije, združene v takozvani »Konfederaciji«, stoje na načelih antiparlamentarizma in proglašajo, da vse kar hoče delavec doseči, more edinole z zavestjo svoje moči in strokovnih organizacij doseči. Te delavske strokovne organizacije, katere so na Francoskem najmočnejše, (kar kaže vsako stavkovno gibanje, ker le one to vedo), se nagiblje s svojo tendenco jako močno k anarchizmu in se odklikujejo posebej s svojim sovraštvom proti socialističnim strankam, katere se udeležujejo javnega političnega življenja. Ni čuda, na Francoskem je politika najbolj prostituirana, tam pripravlja vlada največja nasilja na delavstvo, četudi je pri vesu meščanski republikanizem na čelu ljudskega parlamenta, v katerem so poslanci raznih socialističnih strank aktivni politiki.

Radi priznavamo, da ima Francoska, kar se tiče državne oblike, za današnjo dobo najnaprednejšo obliko. Vendar niti to nikakor ne zmanjšuje razrednih razporov, celo zdi se nam, da so boji dela s kapitalom na Francoskem mnogo hujski in proti delavstvu brutalnejši, nego drugod. Največja sramota za Francosko in njene predstavitelje meščanskega republikanizma in demokratizma je, ko je bilo strežano na stavkujoče delavstvo iz vojaštva te vlade, v kateri je sedel tudi socialistni sodrug Millerand.

A'i more koga presenetiti dejstvo, da imajo delavske strokovne organizacije na Francoskem take smeri? More-li nekdo biti tako nedostopen, da bi ne razumel psihološke »maršrute« francoskega proletarijata proti parlamentarizmu?

Antiparlamentarizem ta je še posebno propagiran od francoskih delavcev. Na strokovnih kongresih se govori o razmerju strokovnih organizacij k ostalim socialističnim strankam, katere priznavajo vpliv politične moči in se udeležujejo političnega življenja.

Zanimivo je, da je sindikalizem popolnoma opustil zveze z mednarodnim strokovnim tajnštvom. In zakaj? Pri predzadnji mednarodni strokovni konferenci je zahtevala francoska »konfederacija«, naj se postavijo na dnevni red tudi take: Protiparlamentarizem, generalna stavka in osemurna delovna doba.

Ta predlog je bil odklonjen od Nemcev, ki hočejo igrati v socializmu vlogo prvenstva. Kako neamna napihjenost! Previdni nemški socialista, zastopani v strokovni »International«, ni dišalo, da so francoski sindikati tako socialno revolucionarni in v glavnem je bila direktna akcija, katero so zastopali sindikalisti, strašilo za nemške sodruga. Prišlo je tedaj do razpora.

Jaures, predak francoskih socialistov, ima velike težkove s strokovnimi organizacijami, ki za nobeno ceno nočejo imeti nič skupnega s politično socialistično stranko.

V enem svojih govorov izrazil se je Jaures: Večino v narodu in državi hočemo pridobivati mi — francoski socialisti — po zakoniti poti! (Forej razločen evolucionizem pri revolucionarju Jauresu).

Sindikalisti pa pravijo: Nočemo parlamenta, ne priznavamo nikakih zakonov, izhajajoče iz njega in tudi proti kapitalu pojdemo naravnost — tudi proti njegovim privržencem — državni upravi!

Ta taktika, ki jo goje francoski strokovniki (voditelji strokovnih organizacij), je dosedaj vladajoči činitelj v delavstvu na Francoskem. Resnica je, da so se razmere danes že nekoliko izpremenile, ali o kakem mirnem življenju med sindikati in socialističnimi političarji ne more biti govora. Angliško delavstvo že drugače gleda na taktiko v gospodarskem boju, dasi se strinja s francoskimi sindikati v nevtralizaciji strokovnih organizacij.

Ni dolgo temu, ko so se združile štiri — politično delujoče — socialistične frakcije, kljub temu pa obstoja med strokovniki in političarji nepremotljiv prepad.

Po pregledu vseh teh struj v socializmu na Francoskem prihajamo k tej definiciji: Sindikalizem je čisto strokovno nepolitično gibanje, katero stoji v hudem boju proti parlamentarizmu in katero koraka za revolucionarno propagando, v katere čelu stoji generalna stavka, direktna akcija in antimilitarizem.

Važno je, da ni vse francosko delavstvo v socialni demokraciji, kakor tudi, da ni soc. demokracija edina predstaviteljica svetovnega proletariata. Iz tega je razvidno, da je govorjenje o svetovni moči in organiziranosti soc. demokracije navaden in neumesten humbug, ki privalja človeku trpek nasmeh.

Tudi pri nas mora priti soc. demokracija k spoznanju, da je tudi drugo socialistično delavstvo, s katerim se mora računati. Ne samo na Francoskem, tudi pri nas se vodi boj med delavskimi tabori, ne sicer toliko glede taktike, kot za obliko organizacij, kjer se na eni strani goji centralizem in na drugi strani avtonomija deželne strokovne organizacije, katera — ako je federativno združena na polju mednarodne solidarnosti, — dela čudeže.

»Dan«.

„Goriška ljudska posojilnica“

razpisuje mesto

začasnega blagajnika.

Ponudbe je nasloviti do 22. majnika t. l. na Goriško ljudsko posojilnico, kjer se izve natančne pogoje in pojasnila.

Načelstvo.

Mail oglasi.

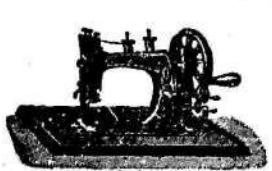
Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglas obsejnejši se računa za vsako besedo 3 vin. Najpripravniji, inseriranje za trgovce in obrtnike. Kolit o je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih imena in celotni navedeni na poslovanju, kar nekjer se izvirajo. Škoda ni majhna.

Kontorist, stenograf strojepisec, vešč deželnih jezikov išče službe. — Ponudbe „X. Y.“ na upravništvo „Soča“.

Mala meblavana sobica s prostim vhodom in svetlo, čedna in zračna se odda v najem za K 12— mesečno. Naslov povz. upravništvo.

Proda se po nizki cení dober klavir. Corso Francesco Giuseppe 14, parter desno.

Fotografski vajenec nad 14-leten, vešč deželnih jezikov, bivajoč v Gorici, se sprejme takoj pri fotografu Jerkiču v Gorici.

Velika zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramfonov, orkestrionov itd. Mehanična delavnica. Poliranje z električno gonilno silo ter emajliranje dvokoles na plin. Kolesarjem v korist! Kdor hoče staro dvokolo obnoviti, naj ga takoj pošlje emajlirat stane K 6—, v različnih barvah K 8—

Pri

Batje-l-u

Gorica
Stolna ulica 2-4.
Prodaja tudi na obroke.
Ceniki peštine prosti.

Velika izbira že rabljenih dvokoles in vsakovrstnih strojev.

+

Tužnim in potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš nepozabni oče, oziroma tast, gosp.

BLAŽ LAPANJA,

veleposestnik v Oblazu pri Slapu

danes, dne 11. t. m. ob 9. uri zvečer nenadoma v Gospodu zaspal.

Pogreb drugega pokojnika se je vršil v torek, dne 14. t. m. ob 9. uri zjutraj izpred hiše žalosti na domače pokopališče v Dol. Trebušo.

V OBLAZU, dne 11. maja 1912.

Žalujući ostali.

(Brez posebnega obvestila).

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadst. — Telefon št. 78.
Rečun poštno hranilnice št. 637.515.)

Na občnem zboru dne 23. aprila 1911. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Brezplačni hišni hranilniki.

Posojila se dajejo zadrugnikom na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastave in na menjice po 6 %.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1909. s 6 %.

Stanje 31. dec. 1910.: Zadrugnikov 1886 z deleži v znesku 73.642 kron. — Hranilne vloge: 1.423.351,26. Posojila: 1.488.919— — Rezervni zaklad: 96.837,44. — Vrednost hiš: 372.086 66.

Najcenejša in najboljša darila za birmance.

Zlate ure za gospe od K 40— naprej
" " " dame " " 20—

Srebrne ure za gospe s tremi pokrivali od K 11— naprej. — Srebrne ure za gospe od K 7— naprej. — Velika izbor zlatih in srebrnih verižic, obeskov, uhanov, križcov, prstanov in raznih drugih okraskov. — Jamči se za vsako uro in za pristnost zlata in srebra.

Popravila se izvršujejo točno in po ceni. urar
Jakob Šuligoj, c. kr. drž. železnico
Gorica, Gosposka ulica št. 25.

Fina istrska naravna vina:

Rizling bel liter po 52 vin.
Teran črn „ „ 56 „
— Prodaja se od 56 litrov naprej. —
I'okušuje se in prodaja v bivši kleti
Sicherle & Comp. - Gorica
Via Teatro 20.

Kuhajte za zalogo!

Iščekovi kozarci za konzerve in aparati za ohranitev svežih jedi reformujejo kuhinjo.

Prihrani se v vsakem oziru. Zdrava prehrana, neodvisno od letnega časa. V rabi več milijonov. — Pazi naj se na ime „Weck“. — Tiskana navodila pošilja na zahtevo zastonj.

I. Weck, zadr. z om. zav. — Glavni razpošiljatelj:
Carl Müller, M. Schönberg št. 56.
Zaloge skoraj v vseh mestih.

Želite zastonj 1 uro?

Ker želimo seznaniti občinstvo z našo tvrdko, razpošiljamo krasno zlato double zlato verižico, ki je stala prej K 10— le za K 2—, vrhutega dobi oni, ki naroči verižico še zastonj 1 krasno žepno uro. — Strogo realna poštežba, vsak riziko izključen, ako ne ugaja, se vrne denar in vse pošne stroške.

Razpošilja po povzetju:
Izvozna tvrdka ur **Henrik Weisz**, Nagysalló, Com. Bavs, Ung.

Slovanske igralne karte

prodaja trgovina

A. Gabršček

v Trgovskem Domu

1. Primorka, 36 listkov K 1—
2. „ 52 „ „ 1-50
3. Slava „ 32 „ „ 0-80

Primorka nadomešča laške „tresselle“.

Slava nadomešča piké ecc.

Karte se zdaj zares dovršeno izdelane. Ni več nikakega opravičenega razloga, da bi se jih Slovenci ne posluževali. — Dolžnost naša je, izpodriniti tuje izdelke.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. I. Eržen GORICA

Jos. Verdi tekalnišče št. 32.

Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone, zlate mostove, zobe na kaučukove plošče uravnavanje krivo stoječih zob. Plomb. vsake vrste.

Ordinira v svojem ateljeju od 9. ure dop. do 5. ure pop.

A. vd. Berini

Gorica, Šolska ulica št. 2.

velika zaloga
oljkinega olja
prve vrste

najboljših vrst iz Istre, Dalmacije, Wolfette, Bari in Nice

s prodajo na drobno in debelo.

Prodaja na drobno: Kron — 96, 104, 112, 20, 128, 136, 144, 160, 180, 2—, 240, za luči po 72 viz.

Na debelo cene ugodne.

Posilja poštnine prosto na dom. Posodo se pušča kupcu do popolne uporabe olja; po uporabi se spet zamenja s polno.

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in sveč.

Cene zmerne.

Sedlarska delavnica

Ivan Krauos - Gorica

na Korunu št. 11.

Zaloga vsakovrstnih konjskih vpreg in raznih potrebščin za konje, kakor tudi velika izbira ujenjatih torbic, kovčegov za potovanje, istnic in denarnic; razni nagobčniki, ovratniki, biči, vrvice za pse itd. Barvanje in tape ciranje raznih kaleseljnov in kočij. Vsa v to stroko spadajoča popravila se izvršuje točno. — Nahrbtniki za planince.

Lekarna Cristofolletti v Gorici na Travniku.

Trskino (štokfiževo) jetrno olje. Posebno sredstvo proti prsim boleznim in splošni telesni slabosti. Izvirna steklenica tega olja naravno rjave barve po K 140, bele barve K 2. Trskino železnato jetrno olje.

Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nerazvorni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jedcem s tem oljem se ozdravi v kratkem času z gotovostjo vse kostne bolezni, železni otoki, gelše, malokrvnost itd. itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

OPOMBA. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegije, preišče se vedno v mojem kem. laboratoriju, predno se napolnijo steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim št. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofollettijsva pljača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskim oljem.

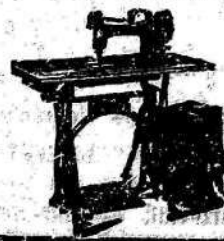
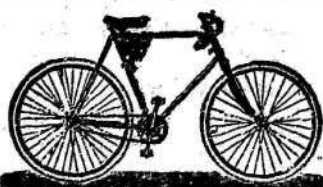
Ene steklenice stane 1 krono 60 vinarjev.

Kupujte samo dvokolesa „Atena“, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste bodisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji Original Victoria so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šikanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen.

Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri tvrdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stolnem trgu št. 9. GORICA.

Za one, ki trpijo na želodcu!

Vsem onim, ki so si nakopali kako želodčno bolezen s prehlajenjem ali s preobloženjem želodca, z angžijem slabih, za prebavo težkih promrzlih ali prevročih jedi ali z nezmernim življenjem: kakor: želodčni katar, krče v želodcu, holecine v želodcu, težko prebavo ali zasitjenje, se priporoča tem potom dobro domače sredstvo, čegar blagodejni vpliv se je preiskoval že več let. In to je

Hubert Ullrich-ovo želiščno vino.

To želiščno vino je izdelano iz izvrstnih, zdravilnih želišč in iz vina ter ojači in oživi prebavne organe človeka. Zeliščno vino odstrani nerodnosti pri prebavljanju in pospešuje tvoritev zdrave krvi.

S pravočasno porabo se udušijo želodčne bolezni že v kalu. Zatorej se ne sme obotavljati pri uporabi. Simptomi, kakor: glavobolj, kolcanje, zganje, napihnjenost, bljuvanje, ki se pojavljajo pri starih želodčnih boleznih, pojenjajo večkrat po par požirkih tega vina.

Zaprte in njega slabe posledice, kakor kolika, utripanje, srca, slabo spanje, kakor tudi nabiranje krvi v jetrah, v slezeni in hemoroidne bolečine se odstranijo z želiščnim vinom. Zeliščno vino odstrani neprebavljivost in vse nepotrebne stvari iz želodca in čreves s tem, da pospešuje stol.

Suho in blede obličje, pomanjkanje krvi,

slabost so po navadi posledice slabe prebave, pomanjkljive krvotvoritve in bolnega stanja jeter. Osebe, ki nimajo teka, so nervozno oslabilene in ozlovoljene, trpijo na glavobolu, so brez sna, hiražo in trpijo. Zeliščno vino daje oslabiljenemu življenju novo moč. Zeliščno vino povzdigne tek, pospeši prebavo in hrano, oživlja preambo snovi, pospeši tvoritev krvi, pomiri razdražene živce in vstvari novo veselje do življenja. Mnoga priznavanja in zahvalo spričujejo to.

Zeliščno vino se dobi v steklenicah po 3 in 4 K v lekarnah sledečih krajev: Gorica, Kormin, Gradišče, Romans, Ajel, Campolongo, Ronke, Trzič, Ajdoščina, Gor. Larija, Tolmin, Kanal, Čedad, Videm, Palma, Červinjan, Og. el, Fiumičel, Gradež, Sežana, Vipava, Postojna, Trst, Milje itd., kakor tudi v vseh drugih manjših in večjih krajih Goriško-Gradiščanske v lekarnah.

Tudi razpošiljajo lekarnе v Gorici želiščno vino po originalnih cenah v vse kraje Avstro-Ogrske.

Svari se pred ponarejanjem!

Zahtevajte izrecno

Hubert Ullrich-ovo Zeliščno vino.

Moje želiščno vino ni nobeno tajno sredstvo; njegove sestavine so: vino malaga 400, vinski škrljaj 100,0, glicerina 100,0, črno vino 240,0, sok jerebice 150,0, črešnjev sok 32,0, aniz, razne rastlinske korenine itd. Te sestavine se zmešajo

Anton Potatzky v Gorici

naslednik Jos. Terpin.

na sredi Raštelja

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče sibirskega in dravnega blaga ter tkanin, preje in stihj.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojaše in čouljarije.

Svetinjice. — Rožni venel. — Muzične knjžnice.

Višna obuvala za vse letna časa.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trava in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje krošnjarije, prodajalec po sejnih in trgih ter na deželi

Najboljša lastika

za cepljenje tri z znamko „Tresin“ in garantirane slovenske kose se dobijo v veliki množini pri domači tvrdki

Pinter & Lenard v Gorici, Raštelj 7—9.

Učitelj v pokoju,

ki stanuje v Gorici in ima še veselje do dela v pisarniških poslih, dobi službo pri domači tvrdki. — Pismene ponudbe na upravnništvo „Soče“.

Varstvena znamka: „Sldro“
Miniment. Capsici comp.
Nadomestek za

Anker Pain-Expeller

je povsod priznано kot najboljšo sredstvo proti prehlajenju itd. Za ceno 80 viz., K 140 in 2— se dobi po vseh lekarnah. Pri nakupu tega, tako priljubljenega domačega zdravila, se je posluževati le originalnih steklenic v škatljah z našo varstveno znamko „sldrom“, ker le tako je zagotovljeno, da je izdelek pravi.

Dr. RICHTERJEVA LEKARNA

pri „zlatem levu“ v Pragi

Isabethgasse št. 5 nova.

Dnevno razpošiljanje.

udlikovana pekarija in sladčičarna

Karol Draščik

v Gorici na Korunu v (lastni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinerega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, odlikovane velikonočne pince itd.

Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih butelkah. Priporoča se slehnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Slavni ameriški iznajditelj Edison hoče živeti 150 let

in ko se ga je vprašalo, kako hoče doseči to neverjetno visoko starost, je odgovoril: „edino le potom pravilne prehrane“.

Dognano je, da mnogo ljudi si okrajša svoje življenje le s slabo in nepravo hrano. Matuzalemski starosti beremo le v pravljicah, toda potom redne prehrane se da mnogo doseči. To so nam dokazali svetovni učenjaki Lahmann, Pristley in Lavoisier.

Na temeljnih principih teh učenjakov se je izdelalo Nutrigen in ti odgovarjajo v vsakem oziru zahtevam prave prehrane.

Nutrigen ni zdravilo, ni dražilo, ki učinkuje le navidezno, pač pa idealno sestavljeno hranilo. To prednost je izkazala analiza nekega poverjenega poskuševališča.

Želiti je, da se vsak posameznik prepriča o prednostih hranila Nutrigen. — Čeravno je to za nas velika žrtev, odločili smo se kljub temu poslati vsakomur brez kakoršnekolj obveznosti

pokušujo Nutrigen in jako poučno knjigo zastoj

take se lahko seznanj s tem kraljem vseh hranil tudi najubožnejši. — Ta izvanredna prilika bo trajala le malo časa in je v interesu vsakega posameznika, da zahteva takoj potom dopisnice to pokušnje

Podjetje Nutrigen

Budapest, VII., Elisabethring 16 Abt. 176.